

Twee Prinsen (9+)

*Naar de roman
De zwarte met het witte hart
van
Arthur Japin*

Fenneke Wekker, 2002

Première 2004, Theater de Citadel, Groningen
Op locatie in de Hortus Botanicus te Haren

Twee Prinsen, 9+

Een Theater Citadel-productie

Speelperiode: april t/m juli 2004, Hortus Botanicus, Haren

Regie: Rob Bakker

Spel: Steve Hooi

Jimmy Jap-Ngie
Sander Commandeur
Bram Kwekkeboom
Izaira Kersten
Erik Koningsberger
Ilja Tammen
Brit Vreenegoor

Deel 1 Veilig Afrika

1.1

Het heiligdom van Twi. Een tempel overwoekerd door struiken en bomen, lianen en bloemen. Apengebrul klinkt in de verte. Het gebrul komt dichterbij en blijkt te worden voortgebracht door twee jonge zwarte jongens die het toneel oprennen.

Kwasi (die achteraan rent):

Stop!
Stop, je hebt gewonnen.

Kwame: Ik heb gewonnen!
Maak een brul, Kwasi, zodat het hele bos weet dat ik de koning ben.

Kwasi: Je bent nog geen koning.

Kwame: Nog niet, *nog* niet.

Kwasi: Mijn vader leeft nog wel even.

Kwame: Maak een brul, Kwasi.
Ik heb gewonnen.

Kwasi: Wrrghaaaaaaah! Voor de bijna-koning!

Kwame: De bijna-koning!
Ik weet nog wat.

Hij haalt een fel gekleurde doek te voorschijn.

Kwasi, jij bent mijn vriend, toch?

Kwasi: Ik ben jouw vriend, neef.

Kwame: En jij bent mijn neef, vriend.

Kwasi: Ik ben jouw neef, vriend.

Kwame: En jij vertrouwt mij.

Kwasi: Ik vertrouw jou zoals een panter zijn staart.

Kwame: Dan weet ik wat.

Hij bindt Kwasi de doek voor zijn ogen.

Volg mij, Kwasi, gebruik je oren, je neus en je geest.
Je weet waar ik ben.

Kwasi: Kwame?

Kwame: Ik ben jouw staart, panter.
Ik zorg dat je niet valt.

Kwame verwijdert zich van hem en langzaam beweegt Kwasi zich in zijn richting. Kwame loopt voor hem uit, eerst rustig, dan steeds sneller tot ze rennen. Een enkele keer dreigt Kwasi te vallen of te struikelen, maar steeds is Kwame hem voor door hem met zachte hand een duwtje in de juiste richting te geven. Uiteindelijk schreeuwen ze het uit van euforie. Kwame vangt Kwasi op in zijn armen en trekt de blinddoek af.

Kwasi: Mijn neef!

Kwame: Mijn vriend!

Kwasi: Mijn neef.

Kwame: Mijn vriend.

Kwasi: Mijn vriend.

Kwame: Mijn neef.

Kwasi: Mijn broer.

Kwame: Mijn vriend.

Kwasi: Mijn neef.

Een vrouwenstem uit de verte onderbreekt hun drukke praten.

Nanu: Kwame!
Kwasi!!

Kwame: Nanu.

Nanu: Kom te voorschijn!
Nu meteen!

Kwasi: We moeten ons wassen.

Nanu: Kom je baden, hoor je!

De koning zal woedend zijn!

Kwasi: Ik wil niet

Kwame: Het moet. De koning wil ons voorstellen aan die vreemdelingen.

Kwasi: En aan mijn vaders *wil* ontkomen we niet.

Nanu: Kwasiiii!
Je vader gaat je slaag geven, hoor.

Kwasi: Alsof mijn vader zich iets van mij aantrekt!

Kwame: Hij houdt van je, Kwasi.

Kwasi: Maar jij bent zijn troonopvolger, *neef*.

Kwame: Het zij zo.

Nanu: Kwame!!!

Kwame: Ja, we komen, Nanu.

De jongens af.

1.2

*Een grote ton staat op het toneel waar de twee jongens bloot inzitten.
Ze worden hardhandig geschrobt door Nanu, een stevige, zwarte vrouw.*

Kwame: Au, Nanu!

Nanu: Je arm!

Kwasi: Maar waarom komen die vreemdelingen?

Kwame: Au!!

Nanu: Andere arm!

Kwasi: Nanu, waarom komen die vreemdelingen?

Nanu: Jongen, vraag me niets.
Ik weet alleen dat jullie vandaag mooier dan mooi moeten zijn.
Je vader wil het zo.
Je arm, Kwasi.

Kwame: Van welke stam zijn ze?
Komen ze als vriend of als vijand?

Nanu: Moet ik jullie álles vertellen, jongens?!
Hebben ze jullie dan niets verteld?!
Het is geen stam, het zijn de blanken.
De blanken komen!
En ze nemen een heleboel geschenken mee.
Er wordt gefluisterd, jongens.
De koning is blij.
Ze komen voor een belangrijke missie.

Kwasi: Wat voor 'n missie?

Kwame: Welke missie?

Kwasi: Wat is een missie?

Nanu: Vraag mij niets, jongens. Ik weet van niets.
Wat weet ik?

Kwasi en Kwame: Niets, Nanu.

Stilte.

Kwasi: Nanu?

Nanu: Vraag me niets, Kwasi!

Kwasi: Wat zijn blanken?

Nanu: Blanken zijn mensen.

Kwame: Het zijn geen mensen, Nanu, ze hebben geen huid!

Kwasi: Mensen zonder huid?!

Nanu: Wie heeft je dat verteld, Kwame?!
Geloof die sprookjes niet, hoor je!
Blanken zijn net als wij. Ze zijn alleen, tja hoe moet ik dat zeggen,
een beetje minder bedeed.

Kwame: Ze zeggen dat blanken licht geven in het donker. Welke “mensen” geven licht in het donker?!

Nanu: Dat komt omdat ze wit zijn!

Jongens, jullie weten ook niets!
Blanken hebben een lichte huid.
Zo wit als de binnenkant van je hand.

Kwasi: Wit?!

Kwame: Zo wit als het vlees van een gevilde tijger.

Nanu: Ze kunnen ook niet zoveel hebben.

Kwame: Zo wit als een dode die bestrooid is met kalk.

Kwasi: Aaaargh!

Nanu: Even in de zon en ze zijn rood.

Kwasi: Rood?!

Nanu: Een klein stukje lopen en het water gutst uit hun lijf.

Kwame: Een rode, wandelende waterval.

Nanu: Maar het zijn mensen, het blijven mensen.

Kwasi: En die “mensen” komen hierheen?

Kwame: Ze mogen hun geschenken afgeven en daarna kunnen ze ophoepelen.

Nanu: Je bent beleefd tegen ze, Kwame!

Kwame: Ja, Nanu.

Nanu: En drogen jullie je af! Door jullie geklets komen we nog te laat!
Ga naar de kleedsters, en zeg dat ze jullie mooi maken!

Ze slaat een doek om de jongens heen, die vervolgens wegrennen. Nanu kijkt ze na en vouwt daarna de kleren van de jongens op terwijl ze een droevige melodie neuriet. In de verte klinkt tromgeroffel dat steeds meer wordt overstemd door fanfaremuziek. Ze vlucht weg met de ton als deze muziek dichterbij komt.

1.3 De blanken komen.

Van Drunen, een generaal in vol ornaat, komt op met een achtkoppig blazers-orkest. Ze zijn allen zeer bezweet en rood van de inspanning.

Van Drunen: Ho! Hu! Ho!

Lang genoeg hebben wij,
g'lijk onvermoeib're mieren,
ons voortbewogen door
dit ondoordringbaar woud.
Niet God zetelt hier, 't zijn
de muskieten die regeren!
Ach en wee
en wee en ach.
Waarom deez' reis aanvaard?
Deez' wildernis doet mij dromen van
mijn eigen huis en haard.
Zet u toch neder, beste vrienden.
Verlicht uw hart en vermoeide geest,
laat ons de rust hervinden.

Majoor: Heer Generaal,
als ik zo vrij mag wezen,
denkt u dat dat "groots" onthaal
van die negerkoning
nog dagen op zich wachten laat?
Of kunnen wij, zo naar ik hoop,
deez' contreien vol gevaar
spoedig de rug toe keren?

Van Drunen: Ach en wee
en wee en ach.
Vraag mij zulks toch niet.
De negermensch is,
zoals u weet,
niet van 't snelste soort gebleken.
Wij moeten hem, gelijk de Heer,
omhelzen in zijn gebreken.
Wij wachten dus af,
dat is ons lot,
tot het de negerkoning schikt.
En tot die tijd ontspannen wij.
Maar houdt uw oog gericht!
Want, mijn mannen, blijf alert
Zijt immer op uw hoede
de negermensch die schijnt zich hier,
met menschenvleesch te voeden.

De blazers: Aaargh!

Van Drunen: Maar wat is dat?
Wat ziet mijn oog?
Wapp'rende gewaden?

Snel! Richt u op.
En houdt u stil.
Houdt uw geweer geladen.

Kwasi komt van achter op, ziet de blanken en schreeuwt het uit.

Kwasi: Aaaargh!

De blanken: Aaaaaargh!!

Kwasi: Aaaaaaaaaaargh!!

De blanken: Aaaaaaaaaaargh!!

Kwasi: Kwame!!

Kwame duikt op van achter het toneel. Hij komt op zijn hoede dichterbij. Bekijkt de blanken en schaart zich achter Kwasi.

Kwame: Dit moeten blanken zijn.

Kwasi: Ze zijn wit...

Kwame: Ja...

Van Drunen: (als enthousiaste uitroep)
Ach en wee
en wee en ach!
Welk een vriendelijk gelaat!
Dit moeten de twee prinsen zijn,
Die met onz' komst zeer zijn gebaat.

De blanken lachen vriendelijk.

Kwasi : Wat zegt ie?

Kwame: Geen idee.

Kwasi: Ze lachen.

Kwasi lacht mee met de blanken, zonder te begrijpen waar het over gaat. Kwame kijkt wantrouwend toe.

Van Drunen stapt daarop hartelijk naar voren en steekt zijn hand uit. De prinsen deinzen achteruit.

Van Drunen: Mes princes,
In mijn hand schuilt geen gevaar.

Zoveel als zij niet weten hier!
(legt uit)'t Is een vriendelijk gebaar.

Hij steekt hen nogmaals de hand toe.

Kwasi steekt voorzichtig zijn hand uit, maar Kwame slaat hem kordaat weg.

Kwasi: Wat is er nou?!

Kwame: We kennen ze niet.
Die hand kan van alles betekenen.

Kwasi: Ze lijken me wel aardig.

Kwame: Ik weet het niet.

Van Drunen: Waar is uw papá,
de koning van dit rijk?

Kwasi: Papáá?

Kwame: Papáá.

De prinsen kunnen hun lach nauwelijks onderdrukken.

Van Drunen: Papá.
U kent dat woord?
Heeft u daar, in deez' wildernis,
al eerder van gehoord?

Kwasi en Kwame kijken niet-begrijpend.

Majoor: Mijn trouwe heer,
Mijn generaal,
Als ik zo vrij mag wezen,
Die prinsen die verstaan u niet
't staat op hun gezicht te lezen.

Van Drunen: Geduld, geduld!
Mijn heer Majoor
houdt voor uzelf uw commentaar
Wanneer ik met hen op mijne boot
Naar den Nederlanden vaar
zal ik hen spreken leren
Dat zweer ik op God, zo waar.

Nanu: Kwame!! Kwasi!!
Wat spoken jullie uit?!

Kwame: Nanu! Kom snel hier!

*Nanu stormt het toneel op.
Ze ziet de blanken.*

Nanu: Aaargh!
De blanken.
Jongens, dit zijn ze.

Kwame: Dat zien we, Nanu.

Nanu: Ja.
Dat betekent dat jullie (ze knikt ondertussen schuw naar de blanken)...,
zijn jullie mooi aangekleed?
Laat me nog één keer naar jullie kijken...

Ze bekijkt de jongens en verbergt dan plotseling haar gezicht in haar handen.

Kwasi: Wat is er, Nanu?

Nanu: Ach, mijn jongens.
Wat zal ik jullie missen.
...

Kwame: Nanu?

Nanu: Ik wil geen afscheid nemen.

Kwame: Afscheid? Waar praat je over, Nanu?!

Nanu: Hebben ze jullie dan niets verteld?

Kwasi: Wat, Nanu?!

Nanu: Jullie gaan hier weg!
Naar een land ver over zee...Holland.

Kwame: Wat?

Kwasi: Roep mijn vader.

Nanu: Jullie gaan mee met de blanken.

*Nanu knikt naar de blanken
De blanken stappen naar voren, en proberen de jongens vriendelijk in beweging te krijgen.*

Kwame: Nee!

Kwasi: Als mijn vader dit hoort wordt hij woedend.

Nanu: Je vader wil het zo, Kwasi.
Het is zijn wens.

Kwame: Dat is niet waar, Nanu!
Je hebt je wat laten wijsmaken.

Kwasi: Mijn vader zou dit nooit toestaan!

Nanu: Hij heeft dit verbond gesloten.

Kwame: Waarom?!
Waarom zou de koning ons wegsturen? Wat hebben wij misdaan?

Kwasi: Waar is hij? Ik wil hem nu zien!

Nanu: Jullie hebben niets misdaan. Oh, nee.
Kwame, jij zal, als toekomstig koning, veel kennis opdoen bij de blanken, waar ons volk iets aan heeft.
En jij, Kwasi, jij zult een belangrijk en geëerd man worden als je terug komt.
Bovendien, als jullie samen gaan, zijn jullie niet alleen.

Kwasi: Maar mijn vader houdt toch van mij?

Nanu: Hij zal alleen maar meer van jullie houden, als jullie weer terugkomen.
Het koninkrijk heeft jullie kennis nodig. We gaan ten onder als we ons niet kunnen meten met de blanken.

Kwame: En al die geschenken (wijst op alle geschenken die daar nog liggen)?

Nanu: Die krijgt de koning in ruil voor jullie.

Kwame: We worden verkocht! Dit is gewoon handel!
Heeft de koning liever een gouden kruik dan ons?!
Redden we het niet tegenover een pot jam?!!

Nanu: Vraag mij niets, jongen.
De koning heeft het beste met jullie voor.

Kwame: Ha! Het beste met ons voor!
En wat moeten wij daar? Dat rare taaltje leren?
Zulke kleren aantrekken? We zijn geen apen!

Kwasi: Waar is mijn vader?

Ik wil het uit zijn eigen mond horen.
Laat hem zelf maar zeggen dat hij wil dat we weg gaan.

Nanu: Denk aan jullie volk, jongens.
Het koninkrijk heeft jullie nodig.

Kwasi: Ik wil mijn vader spreken!!

Nanu: Ik zal hem halen.

Nanu af.

De jongens kijken elkaar een ogenblik aan, dan struimt Kwame door de geschenken.

Kwame: (spottend)
Een zwaard. Een tijgervel. Wat is dit?
(hij blaast op een koper blaasinstrument, een oorverdovend lawaai)
Aah!
Jaaah, dit zou ik ook wel willen hebben. Hier zou ik m'n kinderen ook wel voor weggeven.

Kwasi: Hij doet het niet voor die geschenken.
Hij denkt aan het koninkrijk.

Kwame: Maar hij denkt niet aan ons!

Kwasi: Nee.

Korte stilte.

Nanu komt stilletjes op.

Nanu: Kwasi? Kwame?

Kwasi: Waar is mijn vader?

Nanu: Hij heeft het te moeilijk met het afscheid.
Hij kan niet uit zijn kamer komen.
Ik moet jullie, namens hem, dag zeggen.

Kwasi: Dan gaan we zelf naar zijn kamer!

Nanu houdt hem tegen.

Nanu: Kwasi!
De koning huilt.
De koning kan niet huilend gezien worden.

Kwasi zakt op de grond met zijn hoofd tussen zijn knieën.

Kwame komt naar hem toe.

Kwame: Dan zullen wij ook geen traan laten.
Sta op, Kwasi, sta op.
Laat die blanken maar komen!

Kwasi staat moeizaam op.

Kwasi: Laat ze maar komen.

Van Drunen stapt direct naar voren.

Van Drunen: Ach en wee
en wee en ach!
Is het afscheid reeds genomen?
Zijn de prinsen nu zover,
om naar ons vaderland te komen?

Kwasi en Kwame staan verstart. Nanu er iets achter.

Van Drunen: Ach, mes princes,
U verstaat mij niet,
Maar dat kan mij niet deren.
Uw tongen zijn nu nog te log,
Dat zult u weldra leren.
De koning is, naar ik begrijp
Niet van zins ons te begroeten.
Wel dan is de tijd nu rijp
Om ons schip weer op te zoeken.

Nanu duwt de jongens naar voren.

Nanu: Ga maar.

Kwasi: Nanu?

Nanu: Vergeet me niet.

Nanu rent af. De jongens en de blanken lopen de andere kant op. Af.

Deel 2 De blanken

2.1 Op de boot.

Kwasi (komt op met westerse kleren over zijn arm):

Twee maanden zaten wij op de boot.
De zee leek oneindig.
Er waren dagen dat de golven zo hoog waren als de bomen uit ons woud.
Andere dagen was de zee zo glad als een spiegel. Dan stond er geen zuchtje wind en wachtten we.
Op die dagen probeerde Van Drunen, de blanke officier, het ons zoveel mogelijk naar de zin te maken. Hij leerde ons woorden en zinnen: “Jawel, mevrouw. Nee, dank u, mevrouw”, zinnen die in Nederland van pas zouden komen. Ik vond het een goede afleiding, maar Kwame...

Kwame stormt het “dek” op.

Kwame: “Jawel, mevrouw. Nee, dank u, mevrouw”!
Laat die man ónze taal leren als hij zo graag met ons wil praten!

Kwasi: We moeten dit aantrekken van Van Drunen. Het gaat vanaf nu kouder worden, zegt hij.
En in Holland kunnen we zo niet aankomen.

*Kwasi geeft Kwame een stapeltje kleren.
Kwame kijkt met enige tegenzin naar de kleren.*

Kwame: Dus we kunnen zo niet aankomen in Holland.
En met dit wel?

Hij houdt een kuit-broek met onderaan strikjes, omhoog.

Kwasi: Zo zien die mensen er nou eenmaal uit, Kwame.

Kwame: En daar leg jij je bij neer?

Kwasi: Ik moet wel, Kwame!
En jij zou daar ook beter aan doen.
Mijn vader wil ons voorlopig toch niet terugzien.

Stilte.

Kwame: Hoe moet dit? (Hij houdt een vest tegen z'n buik)

Kwasi: Je moet het knopen. Kom maar.

Ze trekken hun gewaden uit en verkleeden zich. Ze helpen elkaar met strikken en knopen.

Kwasi: Je ziet er niet uit, bijna-koning.

Hij barst in lachen uit.

Kwame: Moet jij zeggen, prins! (lacht)

Kwasi: (plotseling serieus) We blijven bij elkaar, hè?

Kwame: We blijven bij elkaar.

Kwasi: Mijn neef.

Kwame: Mijn vriend.

Kwasi: Mijn neef.

Kwame: Mijn vriend.

Kwasi: Mijn vriend.

Kwame: Mijn broer.

Kwasi: Mijn neef.

Van Drunen komt op.

Van Drunen: Ach, mes princes!
Wat een genot voor het oog
U als echte heertjes te aanschouwen.
Met deze kleding zal men u
Zeker als Hollanders beschouwen.
Morgen zetten wij voet aan wal,
Gaat dus tijdig naar uw kajuit.
Want met het vaderland in 't vizier
gaan wij op volle kracht vooruit!
Ha! Ha!

Stilte.

Van Drunen: Ach zie, die prachtige luchten
Die ondergaande zon
Nergens anders is 't zo schoon
Als met Neerland aan d' horizon.
Welterusten en een goede nacht.

Af.

Kwame: "Jawel, mevrouw. Nee, dank u, mevrouw".

De zon gaat onder.

2.2 Van Moock

Het huis van Van Moock. Kwasi, Kwame en Mevrouw van Moock.

Mevrouw van Moock:

Maar neen!
Te voet! Deez' wezentjes van koninklijke bloede?!
Komen prinsen dan alleen nog in mijn dromen met koetsen aan de deur?
Ik zeg, prinsen reizen per koets, en anders niet!
Maar draaien jullie je dan toch eens voor me rond, prinsen van me!
Laat me je goed zien, vooruit!
Ach, wat een bollewangenhapsnoet!
En jij dan, negerprinsenkind,
(ze pakt Kwasi onder zijn kin)
wat mankeer jij nou, ben je scheel?
Ach nee, het is de schrik, het trekt al bij.
Kan het schelen, lekker wezen, ik ben ook moeders mooiste niet, of wel?
Of wel soms?
Laat iemand zeggen dat het anders is!

Korte stilte.

Chocolaat!

Ze draait zich om, om de chocolademelk in te schenken.

Maar wat stáán jullie daar. Zijn jullie bang voor me of zijn jullie in Afrika gewend
naar je stoel gedragen te worden?
Ach nee, natuurlijk, ze verstaan me niet!

Ze wil Kwasi weer vastpakken.

Kwasi (snel): Jawel, mevrouw.

Mevrouw van Moock:

Hij praat! Hij praat, mijnheer van Moock! Afrikaanse prinsen die praten!
Kun je nog meer zeggen?

Korte stilte.

Kwasi: Nee, dank u, mevrouw.

Mevrouw van Moock:

Fantastisch!
Mijnheer van Moock!
Hier, heren, neem een bonbon.

Ze nemen een bonbon en eten die aarzelend op.

Mevrouw Van Moock:

Smaakt dat niet overheerlijk?!

Mijnheer van Moock!

Ach! Twee prinsenkinderen en nog nooit een bonbon geproefd!

Maar wat staan we hier nou! Jullie zullen uitgeput zijn van die lange reis!

Slaap doet de gemoederen goed.

Kom maar mee. Kom.

Allen af.

Mijnheer van Moock komt op en treft een leeg toneel. Af.

2.3 De eerste nacht

De slaapkamer. Twee eenpersoonsbedden

Mevrouw van Moock trekt de jongens twee lange witte lijfhemden aan, die met veters rond hals en mouwen worden vastgebonden.

De jongens kruipen in bed en Mevrouw van Moock stopt ze veel te strak in. Ze neemt afscheid en vertrekt.

Ze liggen allebei met wijd open ogen. Kwame draait en woelt de lakens en dekens los.

Hij stapt uit bed trekt de lakens van Kwasi's bed los en kruipt naast hem. Ze liggen enige tijd naast elkaar zonder iets te zeggen.

Kwasi: Cho-co-laai.

Kwame: Wat?

Kwasi: Het is net of alles mooier klinkt, gewichtiger.
Bonbon.

Kwame: Maar het wordt er niet lekkerder van.
Chi-ci-laai...

Kwasi: Bonbon.
Bon-bon.

Kwame: Fufu! Daar heb ik zin in.
Fufu! Fu-fu!

Stilte.

Kwame begint zijn nachthemd uit te sjerren.

Kwame: Dat hou jij aan?

Kwasi: Ja.

Kwame: De hele nacht?

Kwasi: Ja.

Kwame: En als je moet plassen?

Kwasi: Geen idee.

Kwame: Als jij niet weet wat je gaat doen als je moet plassen, ga ik weer in m'n eigen bed liggen.

Kwasi: Maar ik hoef niet.

Kwame: Oh nee?
Dat zullen we wel eens zien.

Hij gooit zich bovenop Kwasi en begint hem te kietelen Kwasi giert het uit en drukt zijn gezicht in het kussen om niet teveel lawaai te maken.

Na enige tijd...

Kwame: Zou Nanu nog aan ons denken?

Kwasi: Ja.

Kwame: En je vader?

Kwasi: Die niet. Die is ons allang vergeten.

Donker.

2.4 De kostschool.

Een klaslokaal met banken. De jongens zitten al, mijnheer Van Moock staat voor de klas, als de prinsen binnenkomen.

Er wordt gegniffeld.

Van Moock: Ah! De prinsen Kwasi en Kwame. Hoogst opmerkelijke namen. Ik stel voor heer Kwasi dat u uw naam voortaan als volgt spelt: A-q-u-a-s-i, Aquasi, en u heer Kwame krijgt van mij de naam A-q-u-, nee, Q-u-ame. Quame. De prinsen Aquasi en Quame. U heeft goed geslapen, naar ik hoop? Wel nu, dan kunt u nu plaats nemen achter de heer de Groot.

De hele klas staart naar ze en wacht. Kwasi slaat zijn ogen naar de grond terwijl Kwame zijn hoofd trots geheven houdt.

Van Moock: Nou, schiet op! Of wou je wachten op je schaduw?

De klas lacht, behalve Cornelius. Die wenkt ze. De prinsen gaan zitten.

Van Moock: Als ik dan alle heren mag verzoeken hun Xenofoon open te slaan...

Kwasi en Kwame kijken om zich heen, slaan hun werkblad op en pakken een boek.

Van Moock: Ja, nu ja goed. Zoveel “stadiën” en God weet hoeveel “parasangen” het leger verder trok, dat geloven we allemaal wel, maar dan?

Hij wijst een jongen uit de klas aan.

De jongeheer Verheeck.

Verheeck: Meester?

Van Moock: Ik zou graag vernemen hoe het de Perzen verging.
Stilte.

Mankeert er iets of grijpen de woorden u zozeer aan dat de emotie u belet te spreken?

Verheeck: Niet zozeer, meester, het is alleen, weet u...de prinsen.

Van Moock: De heren Aquasi en Quame, wat is er met ze?

Verheeck: Ze houden hun boek ondersteboven.

Gegiechel.

Van Moock: Dan zijn ze waarschijnlijk het Grieks nog niet machtig. Wat dat betreft kunt u ze de hand reiken.

Meer gelach.

Verheeck: En bovendien, het is de Xenofoon ook niet die ze voor zich hebben. Het zijn de Psalmen!

Luidkeels gelach.

Van Moock: Jongeheer Aquasi! Laat het boek zien dat u voor u heeft!

Kwasi kijkt paniekerig om zich heen en bladert in het boek. De klas kijkt afwachtend toe.

Kwasi: Ja. Ja ja. Ja ja.

Cornelius de Groot draait zich om en pakt het boek.

Cornelius: Het zijn de psalmen.

Verheeck: Ziet u wel, ze begrijpen er helemaal niks van!

Weer gelach. Cornelius springt op en grijpt Verheeck bij zijn kraag.

Cornelius: Spreek jij hún taal soms?!

Cornelius laat pas los als Verheeck “nee” geschud heeft. De klas is stil gevallen.

Van Moock: Goed, mijnheer Verheeck.

Ik ben benieuwd hoe uw superieure intellect het antwoord van Artaxerxes vertaalt.
En wat de heren Aquasi en Quame betreft, u verwacht ik vanavond in mijn kamer.
De bijlessen beginnen na het avondeten.

2.5 Leren

Kwasi: Aap, noot, mies, wim, zus, jet, teun.
Diezelfde avond nog begon Mijnheer van Moock met onze bijlessen.
Hij keek na die eerste les zo blij dat ik me voornam hem niet teleur te stellen.
Vuur, gijs, lam, kees, bok, weide, does.
We leerden het alfabet. Zesentwintig letters waarmee je alle woorden die ooit zijn gesproken en gedacht, op kan schrijven.
Van Moock vond het prachtig. Ik ook.
Thuis, in Afrika, geloofden wij in de herinnering, niet in letters.
Alle verhalen, alles wat wij deden en wat we niet deden, was opgeslagen in ons hoofd.
In Nederland staat alles zwart op wit.
Kwame was vaak boos tijdens de bijlessen. Toen we onze namen leerden schrijven begon hij te schreeuwen. “Maar dat lijkt helemaal niet op me. Waar zijn m’n armen en m’n benen?”
Soms was het net of Kwame het niet wilde begrijpen.
Hok, duif, schapen, aap, noot, mies.

2.6 Zwartjaker

Van achteren komen Verheeck en twee vriendjes langzaam op Kwasi toelopen.

Verheeck: Hé! Apenprins!
Waar is je neef?

Kwasi: Bijles rekenen.

Verheeck: Mooi.

(Hij knikt naar z'n vrienden, die Kwasi daarop hardhandig in de houtgreep nemen.)

Voortaan, voortaan, elke keer als ik je vraag: Wat ben je? Dan antwoord jij: Ik ben een vieze, vuile zwartjakker! Begrepen?

(Verheeck trapt hem hard tussen zijn benen, De twee anderen houden hem overeind)

Dus, wat ben jij?

Kwasi: Ik ben een zwarte jakker.

Verheeck: Fout! Je bent dus nog dom ook.
Een domme, vieze, vuile zwartjakker.
Wat ben je?

Kwasi: Een vieze, vuile zwartjakker.

Verheeck schopt hem weer.

Verheeck: En een domme ook! Een domme ook!

Kwasi: Ik ben een domme, vieze, vuile zwartjakker.

Verheeck: Mijnheer!

Kwasi: Mijnheer.

De jongens laten los.

Verheeck: Dus je weet het.

Ze lopen af.

Kwasi blijft alleen ineengedoken achter.

Kwame komt op. Kwasi krabbelt snel overeind.

Kwame: (Imiteert Van Moock) "Hoeveel cents heeft Thomas Zwierbol op de kermis onnuttig doorgebracht?" Weet ik veel! Hoeveel cents, hoeveel cents, hij had alles meteen uit moeten geven!
Wat is er?

Kwasi: Hè?

Kwame: Wat is er? Je kijkt zo vreemd.

Kwasi: Niks. Er is niks.

Kwame: Oh.

Stilte.

Kwasi: Wat kijk je nou!

Kwame: Ik kijk naar jou. Of ik zie wat er is.

Kwasi: Nou, er is niks.

Kwame: Oh.

Stilte.

Kwasi: Ik mis Nanu.

Kwame: Ik ook.

2.7 Eerste ontmoeting met Sophie

Meneer van Moock komt op.

Mijnh. Van Moock:

Mes Princes! Maakt u zich dadelijk op voor een hoogstaand bezoek.
De kroonprinses van den Nederlanden en haar dochter zijn hier speciaal om u te ontmoeten. Uwe Hoogheid?

Anna Paulowna komt op.

Mijnh. Van Moock:

Uwe Hoogheid, dan zijn dit de Afrikaanse prinsen.

Anna Paulowna:

Och arme.
Kijk ze daar nou staan!
De koning raadde ons even langs te gaan om u te ontmoeten. Sophia? Sophia!
Waar is dat kind, Sophia? Ze is weer op onderzoek uit. Sophia!

Anna Paulowna loopt naar Kwame.

Mijnh. van Moock:

Maar zég dan toch iets, jongens!

Anna Paulowna:

Bevalt het hier, mes princes?
Is Holland ook maar een béetje zoals thuis?
Kinder, arme kinder, kunt u een weinig aan ons wennen?

Mijnh. van Moock:

Maar spreek dan toch als je iets wordt gevraagd!

Kwame: Nee, mevrouw.

Mijnh. van Moock:

Wat is dat voor een antwoord?

Anna Paulowna:

Een eerlijk antwoord, mijnheer. Of geeft u soms de voorkeur aan oneerlijkheid?

Mijnh. Van Moock:

Nee! Natuurlijk niet, Uwe Hoogheid!

Anna Paulowna:

Grijze lucht en platte polders, wind, water en spierpijn zijn geen zaken die een mens zijn vaderland doen vergeten. Geloof u mij!

Sophie komt binnenrennen met een glazen pot met daarin een grote spin op sterk water.

Sophie: Kijk dan, mama, ze hebben hiernaast een skelet en dingen achter een gordijn verstopt. En kijk hier, hier zitten monsters in. Afschúwelijk met haren en...

Plotseling ziet Sophie de prinsen. Ze laat de pot vallen.

Anna Paulowna:

Sophia!

Mijnh. Van Moock:

Mijn anatomische object!

Sophie: Het spijt me.

Mijnh. Van Moock:

Het geeft niets.

Mijnh. Van Moock begint de stukje glas bij elkaar te rapen.

Kwame bukt en vist de spin van de vloer

Sophie: Mama, hij pakt die griezel met zijn blote handen!

Kwasi: Het is een spin.

Sophie: Zo'n dikke vlezige?

Sophie zet een stap in de richting van de prinsen. Ze staan met z'n drieën vrij dicht bij elkaar om

de spin te bekijken.

Kwame: Hij is heel zacht, voel maar.

Sophie aait over de spin.

Kwame: Achter de kaak zitten de klieren.
Twee druppels op vijf slokken water geneest maagpijn.

Sophie: Wat knap! Hoort u dat, mama?

Kwasi: En onder de poten zitten blaasjes. Daar. Dat helpt tegen spierpijn.

Anna Paulowna:
Spierpijn?

Ze komt dichterbij. Kwame knijpt één van de blaasjes uit.

Mijnh. Van Moock: Heer Quame! Hou onmiddellijk op met die viezigheid!
Vergeeft u hem, Uwe Hoogheid.

Anna Paulowna: *(trekt haar handschoen uit, neemt het kleurloze spul over van Kwame's vinger en smeert het op haar gewrichten.)*
Baat het niet, dan schaadt het niet.

Korte stilte.

Mijnh. van Moock: Mevrouw van Moock serveert chocolaat in de voorkamer.

Sophie: Mama! Mogen de prinsen Sint Nicolaas bij ons komen vieren?

Anna Paulowna: Volgende week? Hoe staat u daar tegenover, mes princes?
U zou mij zeer vereren.

Mijnh. Van Moock: Aan het hof?
Geeft u naar behoren antwoord, mijn prinsen.
Deze eer valt maar weinigen ten deel.

Kwasi: Ja, mevrouw.

Anna Paulowna: En u, prins Quame, kunnen wij u ook verwachten?

Kwame: Graag, mevrouw.

Anna Paulowna: Dat is dan beklonken!
Chocolaat, zei u?

Mijnh. Van Moock: In de voorkamer!
Mag ik u verzoeken!

Allen af.

2.9 Verheeck

Kwasi en Kwame komen op. Verheeck en zijn twee vrienden komen op van de andere kant.

Verheeck: Goedenavond, Prinsen!
Genodigd aan het hof, hoor ik?

Stilte.

Verheeck: Wij zouden graag even apart willen spreken met prins Aquasi.

Kwame: Als jullie wat willen bespreken, dan met ons allebei.

Verheeck: Met u spreken wij een andere keer.

Kwame: Oh ja?

Verheeck: Ja.

Kwasi: Ga maar.

Kwame: Nee.

Kwasi: Alsjeblieft, Kwame, ga.

Stilte.

Kwame gaat aarzelend af.

Verheeck komt dichterbij Kwasi.

Van achteren komt Cornelius op. Hij bekijkt stil het tafereel.

Verheeck: Wat ben jij?

Kwasi: Een domme, vieze, vuile zwartjakker.

Verheeck: Ik versta het niet.
Wát ben jij?

Kwasi: Een domme, vieze, vuile zwartjakker.

Cornelius stapt naar voren.

Cornelius: Hé!

Verheeck: (schrikt zienderogen)
Heel goed.
Roep je vriendje maar weer.

*Verheeck en kornuiten af.
Kwame op.*

Kwame: Hai Cornelius.
(tegen Kwasi) Wat zei hij?

Kwasi: Niks bijzonders.
Iets over de gebruiken aan het hof.

Kwame: En waarom mocht ik daar niet bij zijn?

Korte stilte.

Kwasi: Dat weet ik niet.

Cornelius: Laat me jou een raad geven, Aquasi.
Sta je d'r buiten, dan sta je d'r buiten. Punt uit.
Binnen kom je niet.
Maar wanneer ze bang zijn, zijn alle mensen gelijk.
Vecht met ze.

Hij loopt af, maar bedenkt zich halverwege.

Cornelius: Als je wilt, leer ik je dat een keertje. Ik ben daar goed in.

Af.

Kwame: Wat is dit allemaal?!

Kwasi: Dit is niks!

Hij rent weg. Kwame blijft beduusd achter en gaat dan ook af.

2.8 Sint Nicolaas-avond

*Het hof. Anna Paulowna, Sophie, Kwasi en Kwame.
Anna Paulowna en Sophie zingen luidskeels Sinterklaasliedjes.
Kwame en Kwasi kijken hun ogen uit.*

Kwame: Het is net als bij ons! Wij zingen ook liederen om de geesten op te roepen!

Sophie: Sinterklaas is geen geest. Wacht maar!

Er wordt hard op de deur gebonst. Anna Paulowna en Sophie gillen luidskeels. De jongens schrikken. Dan wordt er handenvol snoepgoed naar binnen gesmeten. Anna en Sophie sporen de prinsen aan het snoepgoed mee op te rapen. Er komen drie springende Zwarte Pieten binnen, die zwaaiend met een roe, achter iedereen aan rennen. Eén van de pieten staat plotseling stil voor Kwasi en kijkt hem doordringend aan. Hij trekt zijn muts af en zet die Kwasi op zijn hoofd. Hij duwt hem ook zijn roe in de handen. Kwasi vindt het wel grappig en rent met de andere Pieten mee om Kwame en de vrouwen de stuipen op het lijf te jagen. Kwame slaat na enige tijd echter de muts van Kwasi's hoofd, trekt de roe uit zijn handen en loopt woest weg. Alle ogen zijn op Kwasi gericht. Kwasi vermant zich en springt na enkele ogenblikken weer boe-roepend verder. Sophie gilt weer hartstochtelijk.

Vervolgens komt Sint Nicolaas binnen. De pieten, Anna en Sophie zingen "Sinterklaasje kom maar binnen met je knecht". Kwasi gaat naast Sophie staan.

Sint Nicolaas: Ja, ja, ja.

Jullie hebben mooi gezongen.

Is dit mijn stoel? Wel, waar is mijn grote boek?

Piet, waar is mijn grote boek?

Piet 1: Alstublieft, Sint Nicolaas.

Sint Nicolaas: Ja, ja.

Eens kijken. Quame en Aquasi...

Zo, zo

Verre reis. Een nieuw vaderland. De kostschool van mijnheer van Mook.

Waar zijn ze, de prinsen?

Sophie: Quame! Quame!

Ze komt even later met Kwame op. De jongens worden op Sint's knie geduwd.

Sint Nicolaas: Wel, wel jongens.

Ik ben blij jullie eens in levende lijve te ontmoeten, want ik ken jullie goed.

Kwasi: Oh ja?

Sint Nicolaas: Ja. Ik ken iedereen.

Kwasi: Ook mijn vader?

Sint Nicolaas: Ook jouw vader, Aquasi.

Kwasi: (voorzichtig) Hoe is het met mijn vader?

Sint Nicolaas: Hij zendt jullie zijn groeten.

Kwame: Echt waar?

Sint Nicolaas: Ja. En verder...

Kwame: Heeft u hem gesproken?!

Sint Nicolaas: Ja, min of meer.

En ik weet dat hij jullie mist, dat hij dagelijks aan jullie denkt en dat hij het beste met jullie voor heeft.

Kwasi: Zei mijn vader dat?

Sint Nicolaas: Ja. Verder zie ik hier dat jij nog al eens afkijkt in de klas, Quame.

Kwame: Dat is niet waar!

Kwasi: Maar heeft mijn vader nog iets anders gezegd?

Sint Nicolaas: En dat jij, Aquasi, wat meer aandacht kunt besteden aan het wassen van je lijf en leden.

Omdat daar tegenover echter ook vele goede daden staan, krijgen jullie dit jaar toch een cadeau.

Piet!

Piet 2: Ja, Sint.

Hij vist twee pakjes uit de zak en geeft die aan Kwasi en Kwame.

Sint Nicolaas: Goed.

Sophia.

De jongens worden van zijn knie geduwd.

Kwasi: Maar...!

Anna Paulowna haalt ze op, terwijl Sophie op de schoot van Sint gaat zitten.

Anna Paulowna:

Kom maar, jongens.

Kwasi: Hij weet iets over mijn vader!

Anna Paulowna:

Hij heeft hem niet echt gesproken, Kwasi.

Kwasi: Maar hoe weet hij dan dat mijn vader aan ons denkt?

Waarom weet hij dat wel, en wij niet?

Anna Paulowna:

(ongemakkelijk) Omdat hij de Sint is. En die weet alles.
Kom maar jongens, kom nu maar.

Af.

2.9 “We zijn in Nederland”

*Kwasi en Kwame liggen samen onrustig in hun eenpersoonsbed.
Het is geruime tijd stil.*

Kwame: Dat doe je niet meer, Kwasi.

Kwasi: Wat?

Kwame: Jezelf zo belachelijk maken.

Kwasi: Maar hij wist iets over mijn vader!

Kwame: Daar heb ik het niet over. Ik heb het over dat stomme zwarte-pietengedoe van jou.

Kwasi: Ik deed mee aan een traditie!

Kwame: Een belachelijke traditie waarin zwarte mannen blanke mensen opjagen. Alsof we een stelletje wilden zijn!

Kwasi: Wij hebben ook zulke tradities, Kwame. Ze zijn oud en niemand weet meer waar ze toe dienen.

Kwame: Dat zijn tradities van het gevaarlijkste soort.
En jij doet daar aan mee.

Kwasi: Wat moest ik dan? “Nee” zeggen waar de Nederlandse prinsés bij was?

Kwame: Jij bent ook een prins, Kwasi. Jij bent ook een prins.

Korte stilte.

Kwasi: Maar we zijn in Nederland.

Kwame draait zich woest om en doet het licht uit.

2.10 Verheek’s spreekbeurt

Het klaslokaal.

Verheeck loopt naar voren. Hij werpt een blik op de prinsen als hij zijn schrift openslaat.

Verheeck: Ik wil mijn spreekbeurt graag wijden aan de stelling dat het ontbreken van het schrift in bepaalde culturen veel zegt over de achterlijkheid van een volk.

Van Moock: Gaat uw gang.

Verheeck: Als voorbeeld wil ik onze Afrikaanse prinsen nemen, mijnheer van Moock, die ondanks hun leeftijd, zij zijn net zo oud als wij, nooit hebben leren schrijven en lezen.
In den beginne was er echter al het Woord en dat Woord was God.
Het feit dat het woord voor God niet voorkomt in hun cultuur kan ons veel leren over de barbaarsheid van hun volk. Zelfs in de meest achtergestelde volkeren is het woord "God" aanwezig. In Nepal bijvoorbeeld wordt door ongeletterde bergvolkeren het woord God op papiertjes in een lederen zakje om de nek gedragen. En zelfs in onze Hollandse Achterhoek zijn er sekten die ziekten afweren door te wapperen met bladzijden uit het boek der Psalmen.
De Afrikaanse prinsen hebben de naam Gods echter nooit geleerd. Er bestaat zelfs geen woord voor in hun cultuur! Dit vervult mij met medelijden en overtuigt mij van de taak die u, mijnheer van Moock, op u heeft genomen om de prinsen alsnog enige beschaving bij te brengen. Mijn diepe respect en waardering daarvoor.
Dank u wel.

Verheeck gaat weer zitten. Er wordt luid geapplaudisseerd door de klas.

Van Moock: Dank u wel, mijnheer Verheeck.

Kwame staat op.

Kwame: Het is niet waar.

Van Moock: Pardon? Wat zegt u?

Kwame: Wat Verheeck zegt is gelogen. Wij hebben symbolen voor precies hetzelfde woord!

Van Moock: Uw spreekbeurt horen wij een andere keer aan, heer Quame!

Kwame: Wij kennen misschien geen letters, maar wij gebruiken symbolen en tekeningen!

Van Moock: Ik wil nu graag verder met de mathematische vraagstukken van vorige week.

Kwame: Net als de Hollanders! Hangen er niet in iedere kerk die je hier binnenloopt, immense schilderijen die de Macht van God en Natuur weer moeten geven? Blijkbaar voldoet uw Woord ook niet om iets in één beeld neer te zetten! Bij ons

draagt iedere tekening, iedere omgeknoopte doek een boodschap, een boodschap die niemand van jullie ooit zal kunnen lezen!

Van Moock: Genoeg! Genoeg! Discussie voert u maar in de eetzaal. Hier heerst orde en rust.

Kwame: Verheek moet z'n stellingen voor zich houden als hij niet weet waar hij het over heeft!

Van Moock: Stilte!! Nog één woord en u bent vandaag niet meer welkom!

Kwame staat op het punt om te vertrekken. Kwasi pakt zijn hand, waardoor Kwame wat rustiger wordt en gaat zitten.

Van Moock: Dat wordt nablijven, jongeheer Quame.
Honderdmaal "ik zal niet tegenspreken".

2.11 De laatste keer

*Kwasi wacht op Kwame die na moet blijven.
Cornelius op.*

Cornelius: Dat was sterk van Quame.
Hij weet zich goed te verweren.

Kwasi: Ja.

Cornelius: Ik kan jou dat ook leren, als je wilt.

Kwasi: Niet nodig.

Cornelius: Niet met woorden, maar met vuisten.

Kwasi: Nee, dank je.

Verheek en kornuiten komen op. Cornelius ziet hen, werpt een blik op Kwasi.

Cornelius: Dan moet je het zelf maar weten.

Cornelius af.

Verheek: Dag jongeheer Aquasi. Beviel mijn spreekbeurt je een beetje?

Kwasi: Jawel.

Verheeck: Werkelijk. Dus je bent het met mij eens over mijn stelling?

Kwasi: Jawel.

Verheeck komt dreigend dichterbij.

Verheeck: Dus wat ben jij?

Kwasi: Ik ben een domme, vieze, vuile zwartjakker.

Verheeck: Mijnheer.

Kwasi: Mijnheer.

Verheeck: Goed zo.

Hij draait zich om om weg te lopen.

Kwasi: Maar...

Verheeck: Ja?

Kwasi: Maar dít moet afgelopen zijn!

Verheeck: Wat?

Kwasi: Dit!

Verheeck: Oh?

Kwasi: Ja, want als Cornelius erachter komt, dan zijn jullie het die het ervan langs krijgen.

Verheeck: En hoe zou Cornelius daarachter moeten komen?
Van jou soms?

Kwasi: Ik zeg niks.
Nóg niet.
Maar nog één keer en ik vertel hem alles.

Verheeck: Moet je doen. Moet je zeker doen.
Weet hij meteen wat voor iemand jij bent.

Met z'n drieën slaan ze erop los. Als Kwasi kermend op de grond ligt...

Verheeck: Wegwezen jij! Laat me je niet meer zien!
Wij wachten hier nog even. Nog even napraten met je neefje Quame.
Wegwezen!

Kwasi rent af.

2.10.1 Brandwonden

In de slaapkamer. Kwasi zit op het bed. Na enige tijd komt Kwame binnen. Hij gaat voor het raam staan.

Kwasi: Huil je?
 Kwame?

Kwasi staat op en komt achter Kwame staan. Hij legt z'n handen op Kwame's schouders. Kwame kermt en krimpt ineen.

Kwasi: Wat heb je daar?

Kwame blijft staan, zonder Kwasi aan te kijken. Kwasi trekt voorzichtig de blouse van Kwame over zijn schouders.

Kwasi: Wat zijn dat? Brandwonden?
 Kwame, zijn dat brandwonden?

Kwame knikt.

Kwasi: Nee.
 Nee!
 Was het Verheeck?!

Kwame knikt.

Kwasi: Nee!!

Kwasi laat zich op het bed vallen en huilt onbedaarlijk. Kwame blijft afgewend van Kwasi staan.

2.11 Bokslessen

Kwasi stormt de binnenplaats op.

Kwasi: Cornelius!
 Cornelius! Waar ben je!

Cornelius op.

Cornelius: Hé! Rustig! Wat is er aan de hand?

Kwasi: Vanavond!

Hij maakt rechtsomkeert. Hij loopt af, Cornelius de andere kant op. Kwasi komt na enige ogenblikken op met een kom water en schone doeken en een kom boter.

2.13 Verbinden

In de slaapkamer.

Kwasi dept de wonden van Kwame schoon en wrijft ze in met boter. Daarna legt hij een koud verband aan, met water uit de kom. Kwasi legt Kwame in bed, stopt hem onder, zonder iets te zeggen. Hij loopt stil weg.

2.14 Bokslessen 1.

Cornelius leert Kwasi de eerste boksslagen.

Cornelius af.

2.15 De kansen keren

Verheeck en kornuiten komen op.

Verheeck: Hard aan het oefenen, prins Aquasi?

Kwasi valt ze aan. Ze rollen over de grond. Kwasi blijft achter met een bloedneus.

2.16 Bokslessen 2.

Cornelius komt op. Veegt Kwasi's neus af. De lessen worden vervolgd. Kwame loopt langs.

Kwasi: Kwame! Kwame, doe mee!
Cornelius kan het jou ook leren!

Kwame knikt nee en loopt door.

2.16 De kansen zijn gekeerd

Verheeck en kornuiten vallen Kwasi in de rug aan. Kwasi verweert zich dapper. Deelt een paar rake klappen uit en de jongens slaan op de vlucht. Cornelius loopt naar Kwasi.

Cornelius: Nu tegen mij.

Ze vechten hard tegen hard. Er komen steeds meer jongens om ze heen staan. Ook Verheeck en kornuiten komen kijken. Langzaam beginnen steeds meer jongens Kwasi aan te moedigen. Kwame staat op een afstandje toe te kijken. Kwasi slaat Cornelius uiteindelijk tegen de grond. Gejuich van de omstanders. Jongens slaan hem op z'n schouders. Verheeck schudt hem de hand. Cornelius komt woest overeind en loopt weg.

Verheeck: Kijk maar uit, Cornelius! Deze prins dwingt zelfs jou op je knieën!

Kwasi: Cornelius!
Schud me de hand.

Cornelius: Niet zo vriendelijk, Aquasi. Ik kan je ook vermorzelen.

Cornelius en de rest af.

Kwasi: Kwame!
Ik heb gewonnen!

Stilte.

Maak een brul, Kwame. Zodat het hele bos weet dat ik gewonnen heb!

Kwame: Het is stompzinnig.

Kwasi: Wat?

Kwame: Dat boksen van je.

Kwasi: Het heeft ons anders goed geholpen!

Kwame: Ach, kom nou toch, Kwasi!

Kwasi: We horen er nou toch bij, of niet soms?

Kwasi stompt hem. Kwame grijpt zijn pols en houdt deze stevig vast.

Kwame: Wij worden voorlopig geduld. Dat is niet hetzelfde.

Korte stilte. Kwasi loopt boos de ene kant af. Kwame de andere kant.

Deel 3. Volwassen worden

3.1 Kwasi

Kwasi: De eerste tien jaar in Afrika was ik niet zwart.
Ik was misschien wel anders dan andere mensen. Maar zwart was ik niet.
Vanaf het moment dat Kwame en ik in Holland aankwamen zijn we verkleurd.
Gesprekken werden plotseling op kindertoon gevoerd, als we binnenkwamen,
zonder moeilijke woorden. Mensen die voelden of hun portemonnee nog wel op
z'n plek zat. Moeders die hun kinderen beetpakten als we langs wandelden, alles
met een knikje en een glimlach. Er waren ook mensen die juist van ons hielden
omdat we zwart waren. Het is allebei hetzelfde.
Kleur heb je niet zelf, kleur krijg je door anderen.

3.2 De zomer des Verbonds

Kwasi, Kwame en Sophie liggen op het gras. Ze kijken naar de blauwe lucht en naar de zon.

Kwame: Op haar! Op haar was de spin Anansi verliefd.
Hij maakte een web, maar het lukte hem niet zijn geliefde zon te bereiken.
Anansi was gebroken van verdriet..
Hij at niet meer, hij dronk niet meer, hij droomde alleen maar van haar.
Uiteindelijk stak er een hevige wind op die Anansi optilde. Hij zweefde door de
lucht en kwam dichterbij de zon dan ooit. Anansi werd warmer en warmer, van
liefde. Tot zijn pootjes verschroefde en zijn lijfje verbrandde.
Zijn as viel over de aarde en overal waar zijn as was gevallen groeiden de
prachtigste bomen en planten. En de zon bescheen ze, zodat ze bleven groeien. Zo
is alle leven ontstaan. Uit liefde en onvervuld verlangen.

Sophie: Dat heb je niet van jezelf!
Is dat een verhaal van die Nanu?

Kwasi: Ik kan mij van Nanu niets meer herinneren.

Kwame: Nanu leerde ons alle sprookjes.

Sophie: Was Nanu ook blind?

Kwame: Blind?

Sophie: (gretig) Nou dat heb je toch wel eens! Zo'n wijze, oude blinde die de kinderen alle
geheimen van de stam leert.

Kwame: Oh, heb je dat wel eens?

Sophie: Dat dacht ik.

Kwame: Nee, ze was niet blind.

Sophie: Oh. Was ze lief?

Kwame: Ja, ze was heel lief.

Kwasi: Ik weet het niet meer.

Sophie: En vertel nog eens wat!
Slieden jullie ook in zo'n wiegje van mos?!

Kwame: Een wiegje van mos?

Sophie: Ja, dat las ik laatst.
Een wiegje van mos dat wordt opgehangen aan de bloeiende takken van een
esdoorn. En een zacht briesje wiegt het heen en weer tussen de nestjes van jonge
vogels.
Hadden jullie dat ook?

Korte stilte.

Kwasi: Ja, dat hadden wij ook.

Hij krijgt een blik van Kwame.

Sophie: Echt! Oh! (Ze slaat haar handen voor haar mond)
Wat lief!
(opeens plechtig) Kwasi en Kwame, omdat jullie mijn beste vrienden zijn wil ik
met jullie een verbond sluiten. Een echt Afrikaans vriendschapsverbond.

Korte stilte.

Sophie: Zeg mij na.
Ik zweer

Kwasi: Ik zweer

Sophie: Jij moet ook meedoen, Quame, anders telt het niet.

Kwame: Ik zweer

Sophie: Bij de lianen en de waterval

Kwasi en Kwame:
Bij de lianen en de waterval

Sophie: Van het Afrikaanse woud

Kwasi en Kwame:
Van het Afrikaanse woud

Sophie: Dat onze vriendschap eeuwig is.

Kwasi en Kwame:
Dat onze vriendschap eeuwig is

Sophie: Dat zweer ik met mijn bloed.

Kwasi en Kwame:
Dat zweer ik met mijn bloed.

Korte stilte.

Kwame: En nu?

Sophie: Ssst.

Ze trekt haar haarspeld uit haar haar, waardoor haar krullen voor haar ogen vallen.

Sophie: Ik verzegel dit Verbond met mijn bloed.

Ze probeert te prikken, maar het lukt niet.

Sophie: Wacht, ik moet iets scherpers hebben. Ik zoek doornen van een rozenstruik.

Ze rent weg.

Kwame: Volgens mij is zij niet helemaal goed snik.

Kwasi: Ze heeft teveel boeken gelezen.

Kwame: Waarom moest je haar zeggen dat we in een wiegje van mos hebben gelegen?!

Kwasi: Wat maakt dat nou uit.

Kwame: Nou gelooft ze dat. Dan gaat ze dat weer aan iedereen vertellen.

Kwasi: Zeg jij haar dan maar dat het niet zo is.

Kwame: Ik vind dat we samen moeten zeggen dat we aan dit soort onzin niet meedoen.

Kwasi: Zeg jij het maar.

Kwame: Nee, samen.

Kwasi: Ik wil wel meedoen.

Kwame: Ik niet.

Kwasi: Ga dan weg!

Kwame: Ja, dat zal ik doen!
Dat jij hier aan mee doet!

Kwame rent overstuur af.

Sophie: Wat is er?
Waar is Kwame?

Kwasi: Hij is weg.

Sophie: Maar dat kan niet. Zonder hem kunnen we nooit het Afrikaanse vriendschaps-
Verbond sluiten!

Kwasi: We kunnen dat heus wel zonder hem.

Sophie: We hebben het bloed van ons drieën nodig.

Kwasi: Bloed van ons tweeën is genoeg.

Sophie: Nee, het heeft nu geen zin meer.

Kwasi: Alsjeblieft, Sophie. Neem mijn bloed.

Sophie: Nee.

Kwasi: Laat Kwame dit niet verpesten.
Neem mijn bloed, Sophie.
Alsjeblieft, neem mijn bloed.

Korte stilte.

Kwasi: Zo doen ze het bij ons in Afrika ook. Als het met drie niet lukt, sluiten ze het
Verbond gewoon met z'n tweeën.

Sophie: Echt waar?

Kwasi: Ja.

Sophie: Nou goed. Kom dan maar met je vinger.

Ze prikt in hun beider vingers. Er komen een paar druppels bloed uit.

Sophie: En hoe doen ze het nu in Afrika?

Kwasi: Nu... moeten we het bloed van de ander aflikken.

Sophie: Doen ze dat echt bij jullie?!

Kwasi: Ja.

Sophie: Nee, wij vangen een paar druppels op in een bloemkelk. Dat lijkt me beter.

Ze pakt een grote bloemkelk en drukt bloed uit hun vingers, ze roert met een stokje en blaast er over.

Sophie: Zo dat was het.

Korte stilte.

Hoe is het met je offer-wond?

Kwasi: Goed.

Ze pakt zijn hand en bekijkt die aandachtig.

Sophie: Je ziet de poriën zo veel beter. Een puzzel van honderdduizend zwarte cellen.

Ze draait z'n hand om.

Sophie: Roze zijn ze van binnen, wit.

Ze draait ze om en terug, om en terug.

Sophie: Zwart, wit, zwart, wit.

De buitenkant is nog uit Afrika en binnenin zit Holland al. Is het zo niet?

Ze trekt zijn onderlip iets naar beneden.

Sophie: Ook al roze!

Ze duwt zijn bovenlip omhoog en kijkt naar binnen.

Sophie: Ja, hoor, je tong zelfs!

Wat mooi, wat mooi!

Ze laat Kwasi's mond los en kijkt hem aan. Kwasi streelt voorzichtig een lok uit Sophie's gezicht.

Kwasi: Jij bent ook mooi.

3.3 Een eigen kamer

De slaapkamer. Kwasi en Kwame komen binnen. Een gespannen stilte. Kwasi gaat in bed liggen. Kwame wil bij hem in bed gaan liggen.

Kwasi: Kwame, ik heb mevrouw van Mooock gevraagd...

Kwame: Ja?

Kwasi: Of zij voor mij vanaf morgen een bed wil opmaken in een andere kamer.

Korte stilte.

Kwame: Ga maar! Maar dan ook nu meteen.

Kwasi: Kwame...

Kwame: Ga weg! Ga weg!

Kwame gooit Kwasi's spullen naar zijn hoofd. Kwasi pakt z'n spullen en loopt de kamer uit.

3.4 Verliefd

Kwasi loopt met Sophie over het plein van de kostschool. Hij heeft zijn rapport in z'n hand.

Sophie: En? Wat schrijft meneer van Mooock?

Kwasi: Het zit wel goed.

Sophie lacht en schopt zachtjes tegen Kwasi's schenen.

Sophie: Mag je naar de universiteit?

Cornelius komt achter hen op, ook met een rapport, en hoort hun gesprek.

Kwasi: (leest) Intelligent ben ik.

Sophie: Ja, ja.

Kwame: Ik ben intelligenter dan sommigen anderen in de klas, schrijft hij met nadruk.

Sophie ziet Cornelius en stoot Kwasi aan met haar elleboog.

Kwasi: Cornelius! Hallo!

Heb je prinses Sophia weleens ontmoet?

Cornelius: (geeft een kort knikje met z'n hoofd) Koninklijke Hoogheid.

Kwasi: Sophie, dit is mijn vriend Cornelius de Groot.

Sophie: Aangenaam kennis te maken.

Kwasi: En, hoe is jouw rapport?

Cornelius: Daar heb jij niks mee te maken.

Kwasi: Oh.
(hij lacht verontschuldigend naar Sophie)

Cornelius: Als u het mij toestaat, Hoogheid, loop ik nu graag door.

Sophie: Natuurlijk. Blijf voor mij niet staan.

Ze kijken Cornelius na.

Sophie: Is dat jouw vriend?

Kwasi: Dat dacht ik.

Korte stilte.

Kwasi kietelt haar plotseling in haar zij.

Ze onderdrukt haar gegiechel en grijpt hem in zijn nekvel.

Sophie: Ik waarschuw je!

Kwame: Au!

Sophie: Wat schrijft van Moock nog meer?

Kwasi: Dat zeg ik niet!

Sophie: (zacht) Serieus, Aquasi, ik wil het weten. Schrijft hij aardige dingen over je?
Dat vind ik belangrijk.

Kwasi: Van Moock schrijft iets heel aardigs.

Korte stilte.

Hij schrijft dat ik liefheb.

Sophie: Staat dat in je rapport?!

Kwasi: Ja.

Korte stilte.

Sophie: Hoe weet hij zoiets?

Kwasi: Dat ziet hij aan mijn oren.

Sophie: Aan je oren?

Kwasi: Dat schrijft hij tenminste. Tot over de óren verliefd.

Korte stilte.

Sophie: Schrijft hij ook op wie?

Kwasi: Nee, daarvoor moet ik me wenden tot een specialist inzake het hart.

Sophie: Oh Aquasi!

Korte stilte.

Oh Aquasi...

3.5 Naar de universteit

Het klaslokaal.

Van Moock: Wel, de laatste schooldag! Een aantal mensen zal ik helaas volgend jaar weer terug zien, mijnheer Verheek, mijnheer de Groot, anderen kunnen zich na de zomer opmaken voor een studie aan de universiteit!
Prins Quame en prins Aquasi, u beiden hebt mij werkelijk zeer verrast, u heeft uw achterstand van de afgelopen jaren ruimschoots ingehaald. Ik wens u beiden veel succes met uw studie.

Cornelius: En met het binnenlikken aan het Hof.

Van Moock: Pardon?
Had u commentaar, Mijnheer de Groot?

Cornelius: Oh nee.
Ik hoop alleen dat de Prinsen op de universiteit net zo'n succesnummer worden als aan het Koningshuis.

Kwame schiet overeind.

Van Moock: Het zou u sieren, Mijnheer de Groot, uw commentaar voor u te laten.

Cornelius: Waarom, omdat ik niet slim genoeg ben?
Niet zo slim als uw eigen prinsjes?

Van Moock: U bent slim genoeg buiten de les om.
Slim genoeg om mensen naar uw pijpen te laten dansen.
Uw slechte cijfers in de klas komen slechts uit luiheid voort.
Neemt u wat dat betreft een voorbeeld aan onze prinsen.

Cornelius: Aan die verwende ventjes zeker.

Luidkeels gelach.

Van Moock: Mijnheer de Groot!

Cornelius: Ik neem nog liever stront voor mijn ontbijt.

Van Moock: Eruit!

3.6 Blindeman

Sophie komt op met een blinddoek en bindt hem Kwame om.

Sophie: Jij bent 'm.

Kwame rent achter Sophie en Kwasi aan. Hij pakt Kwasi en duwt hem omver. Ze rollen over de grond en na een korte worsteling zit Kwame bovenop Kwasi.

Kwame: (vrolijk) Zo, wie is er nu?

Sophie: (lacht) Die arme Aquasi!

Kwasi doet de blinddoek om en begint grommend als een roofdier achter Sophie en Kwame aan te rennen. Sophie gilt uitgelaten. Kwasi pakt Sophie en houdt haar stevig vast, hij houdt zijn blinddoek om.

Kwasi: O edele prinses, ik eis van u een kus.
Eén enkele kus, als losgeld.

Sophie: Aquasi!

Kwasi: Geeft u mij één kus.

Sophie: Nee!

Sophie worstelt zich los. Kwasi rukt zijn blinddoek af en ziet Sophie naast Kwame staan. Ze huilt bijna.

Sophie: Oh Aquasi...

Anna Paulowna komt op.

Anna Paulowna:

Ach , hier zijn jullie!
Sophia, je moet je nu werkelijk klaar gaan maken!
Een koets brengt zo dadelijk de prinsen naar huis en dan moeten wij ook vertrekken.

Kwame: Ga je weg?

Anna Paulowna:

Heeft ze jullie niets verteld? Hoe is het mogelijk. Ons kletst ze de oren van het hoofd.

Sophie: Mama, alstublieft.

Anna Paulowna:

Maar laat de prinsen toch niet zo lang in spanning! Misschien kunnen ze je komen opzoeken in Weimar.

Kwasi: Weimar?

Anna Paulowna:

Maar Sophia, vertel dan toch!

Sophie: De groothertog van Weimar...

Anna Paulowna: Carl Alexander.

Sophie: Carl Alexander...heeft mij ten huwelijk gevraagd.

Een korte stilte.

Kwasi: (probeert opgewekt te lijken) Ah!

Kwame: En wat heb jij gezegd?

Sophie: Ja.

Anna Paulowna:

Carl Alexander is een uitstekende partij. Intelligent èn romantisch.

Kwasi: Mijn felicitaties.

Sophie: Zo eenvoudig ligt het niet.

Anna Paulowna:

Sophie krijgt een prachtig landhuis in de heuvels van Weimar. Jullie mogen haar daar vast vaak bezoeken.

Sophie: Het spijt me.
(ze draait zich woedend om naar haar moeder)
Ik had dat zelf willen vertellen!

Ze rent weg, de anderen verbijsterd achter latend.

Anna Paulowna:

Die is overstuur alsof ze één van jullie haar hand beloofd had.

Kwasi: Stel je voor.

3.7 Niet meer

's Nachts in de slaapkamer van Kwame. Kwasi komt stilletjes binnen, en kruipt bij Kwame in bed.

Kwame: Wat is er?

Kwasi: Ik kan niet slapen.

Kwame: Nee, Kwasi, nu niet meer.

Kwasi druipt af en Kwame luistert hiernaar met wijd open ogen.

3.8 Apenprins

Nacht. Kwasi loopt wat te dwalen over de binnenplaats van de kostschool. Cornelius komt vanuit het donker op met een knuppel.

Cornelius: Ben je niet bij je vriendinnetje, prinsje van me?

Kwasi: Nee...

Cornelius: Wat kijk je treurig. (spottend) Is het uit?

Kwasi: Wat is er met jou de laatste tijd, Cornelius?!

Cornelius: Niks, ik hou alleen niet van dat geslijm van jou.

Kwasi: Ik slijm niet.

Cornelius lacht.

Cornelius: Ik vond je een stuk leuker toen Verheek je nog iedere dag onder handen nam, domme, vieze, vuile zwartjakker.

Kwasi: Dat neem je terug.

Cornelius: Ik neem niets terug. Niet voor jou!

Hij slaat Kwasi hard met de knuppel op zijn hoofd. Kwasi valt languit op de grond.

Hij schopt hem nog een keer hard tegen het hoofd. Kwasi blijft doodstil liggen.

Cornelius kijkt om zich heen en schrijft snel met krijt iets op de knuppel. Hij smijt de knuppel naast Kwasi op de grond en vlucht weg.

Kwame komt even later oprennen.

Kwame: Kwasi, wordt wakker, zeg iets!

Kwasi!

Zijn oog valt op de knuppel. Hij pakt hem op en leest de woorden die erop staan hardop..

“Voor de apenprins.”

Kwame pakt Kwasi's bebloede hoofd en huilt.

3.9 De brief

Kwasi ligt in bed met een verband om zijn hoofd. Hij schrijft een brief.

Kwasi: Vader
mijn lieve vader
papa
hoe kan het dat u uw kind wegstuurt?
Misschien heeft u het niet beseft?
Ons vertrek
Onze verbanning
Ik wilde mij helemaal van u afkeren
Om u minder te missen heb ik alles hier in Nederland mooier gemaakt
Belangrijker
Beter dan het oude
Waarom heeft u ons zo verraden? Hoe kan ik aan u nog waarde hechten?

Vader
Papa
Red ons.
Stuur mij één woord, één teken, dat zegt dat u ons niet vergeten bent
Zodat we weten dat er troost is
was
Kan troost verloren gaan
Kan iemand verkleuren?
Misschien zien wij elkaar weer
Misschien zien wij elkaar weer
Misschien

Kwasi valt uitgeput in slaap.

3.10 Briefwisseling

Dag. In de salon. Kwasi en Kwame. Mevrouw van Moock komt op met een brief.

Mevrouw van Moock:
Koninklijke post voor Aquasi!
Kijk nou toch eens!
Van prinses Sophie, helemaal uit Weimar!
Is het niet onvoorstelbaar?

Kwasi: Is er ook post van mijn vader gekomen?

Mevr. van Moock:
Van je vader? Helemaal uit Afrika? Nee.

*Mevr. Van Moock af.
Stilte.*

Kwasi: Ik wil naar huis.

Kwame: Ik ook.

3.12 Het studentencorps

Mevr. Van Moock op met brief.

Mevrouw van Moock:
Aquasi! Een brief voor je!

Kwasi: Van mijn vader?

Mevr. Van Moock:

Het is een vreemde enveloppe. Niet uit Weimar.

Mevr. Van Moock bestudeert de enveloppe grondig. Kwame komt op.

Kwame: Wat staat er op?

Mevr. Van Moock:

Een vreemde stempel, ik kan het niet thuisbrengen.

Kwasi: Zou ik misschien mijn brief...?

Mevr. Van Moock:

Ja, kijk jij nou eens!

Kwame: Uit Afrika?

Kwasi maakt de brief open en leest hem vluchtig door.

Kwame: Wat staat erin?

Kwasi: Ik ben toegelaten tot het Delfts studentencorps!
Oh, mijn God! Meer dan de helft van de studenten is afgewezen!
Ik moet een toespraak houden.

Mevr. Van Moock:

Een toespraak?! Waarover?

Kwasi: Over de aard en gewoonten van mijn volk.

Stilte.

Kwame: Hoe ga je dat doen?

Kwasi: Ik zoek wel wat op in de bibliotheek.

3.10 Ommekeer

*In Kwasi's kamer. Kwasi schrijft aan zijn toespraak.
Kwame komt binnen.*

Kwame: Lukt het?

Kwasi: Ik heb al vijf pagina's. Luchtgesteldheid: de temperatuur is ongemeen heet, Gesteldheid van de Grond: zeer vruchtbaar, Landbouw: zijde, rijst, suikerriet, Wateren, Bergen en Kapen...

Kwame: Is er nog post van je vader gekomen?

Kwasi: Nee.

Kwame draait zich om en wil weer weglopen.

Kwasi: Reken daar ook maar niet meer op, Kwame.
Hij is ons vergeten.

Kwame: Dat geloof ik niet.

Kwasi: Ik ken mijn vader. Hij is het niet waard om naar terug te verlangen.

Kwame: Ik wil naar huis.

Kwasi: Dit is ons huis, mijn neef.

Kwame: Mijn neef.

Kwasi: Mijn vriend.

Kwame: Mijn neef.

Kwasi: Mijn neef.

Kwame: Mijn vriend.

Kwasi: Mijn neef.

Kwame: Mijn broer.

3.11 De Toespraak

Kwasi komt op in vol ornaat. Driedelig pak, stropdas enz. Hij draagt een dik pak papier onder zijn arm. Kwasi neemt plaats achter een kathedr.

Kwasi: Weledele Heren, zeer geachte medeleden!
Het is voor mij een grote eer hier te mogen staan en mij te mogen rekenen tot erkend lid van uw dispuut DE VIJF KOLOMMEN! De taak die u mij hebt

opgedragen is voor mij van de ene kant leerzaam, maar van de andere kant niet minder moeilijk.

Welnu, laat ik aanvangen met mijn uiteenzetting.

Het land van mijn geboorte wordt Goudkust genoemd en is gelegen aan de westkust van Afrika. De temperatuur is er ongemeen heet en wordt nog versterkt door twee landwinden, de Harmattan en de Sammering.

Kwame komt stilletjes op. Hij heeft een feestelijk versierd pakje bij zich en knikt glimlachend naar Kwasi. Snel gaat hij zitten aan de zijkant van het toneel.

De grond is zeer vruchtbaar en men verbouwt er zijde, rijst, maïs, vele graansoorten en suikerriet.

Ook wordt er regelmatig goud gedolven.

Korte stilte.

Ik heb mij dan voorgenomen u te vertellen over de gewoonten van het volk waaruit ik geboren ben. Ik wil u echter eerst waarschuwen voor de ruwheid en onbeschaafdheid van dit weinig bekende volk.

Hij werpt een blik op Kwame.

De bevolking heeft bijvoorbeeld het gebruik om bij de dood van een koning grote aantallen slaven te doden. Zij geloven dat deze slaven de koning na zijn dood weer zullen dienen. Toen mijn vader koning werd, werden er direct vijfhonderd mensen aangewezen die bij zijn dood onthoofd zouden worden.

Ieder jaar in september, wordt ook iedereen die niet trouw genoeg is geweest aan mijn vader, verbannen of vermoord. Het land wordt overgoten met het bloed om voortdurende vruchtbaarheid te waarborgen.

Maar waarom zou ik doorgaan en u, mijn geachte medeleden, vervelen met de wreedheden van een brutaal en woest volk? Mijn vader en zijn onderdanen zijn het niet waard in onze kringen ook maar zelfs genoemd te worden.

Korte stilte.

Toch zal ik verdergaan.

Binnen het huwelijk heeft de man het wettelijk recht zijn vrouw te straffen door middel van het afsnijden van een lichaamsdeel. Bij overspel verliest zij de neus, bij het doorvertellen van een geheim, de lippen, en bij het afluisteren van een gesprek, de beide oren. Mijn moeder stierf aan haar verminkingen waardoor ik ben opgevoed door een eenvoudige, domme voedster.

Kwame schiet overeind van zijn stoel. De stoel valt kletterend achterover.

Nee! Ik zal niet verdergaan. Ik wil niet verdergaan.

Mijn menselijk gevoel bevriest bij het vertellen van deze gruweldaden.

Het volk waaruit ik geboren ben, is dom en barbaars. Net als haar koning die mijn vader is. Met dankbaarheid kan ik dan ook constateren dat ik het leven van deze wilden achter mij heb gelaten.

Ik zweer het af. Voorgoed!

Kwame legt zijn hoofd in zijn nek en schreeuwt als een dier. Hij zet enige stappen in de richting van Kwasi, maar wankelt. Zijn geschreeuw gaat over in gekreun, een soort zingen. Schuim staat op zijn mond. Hij laat zich languit op de grond vallen. Krabbelt overeind en rent wankelend af.

Donker.

Deel 4. Kwame

4.1 Onttakeling

Kwame: Wat ben ik blij dat ik uit Holland weg ben!
Lieve Kwasi, wat is geluk toch onvoorspelbaar. Zo ver weg van jou te zijn en me toch gelukkig te voelen!
Maar jij weet hoe mijn situatie was, jij kende mijn diepste verlangens. Ik wilde naar huis. Maak je dus geen verwijten.
Oh was je maar hier om de lucht in te ademen!

1 november 1847

Helder is het in mijn hoofd. Ik zie alles scherp en schoon.

Ik had me voorgenomen hier onze traditionele kleding weer aan te schaffen, maar ik heb in dit dorp nog niks gevonden. Vóór ik naar je vader ga, wil ik zelf een doek geweven hebben.

Oh, Kwasi, het is verbazingwekkend hoeveel van wat we vergeten waren, terugkomt. De geuren hier, de geluiden, de trots in de ogen van de vrouwen. Liefste neef, had ik je toch maar kunnen overhalen me te vergezellen.

30 november 1847

Ik heb je vader een brief gestuurd om mijn terugkomst aan te kondigen. Hij zou schrikken als ik plotseling voor hem zou staan.

Het is een goeie brief geworden. Ik moest hem in het Nederlands schrijven omdat ik de taal vergeten ben. Hopelijk is er iemand in zijn buurt die de brief kan vertalen.

15 december 1847

Het is te vroeg voor bericht van je vader, dat weet ik heus wel, maar iedere dag dat ik hier moet wachten is er één te veel.

22 december 1847

Ik heb je brief gekregen! Kwasi-lief, ik heb 'm wel tien keer gelezen en ik zeg het je eerlijk; ik heb erom gehuild.

Je bent dus regelmatig bij onze Sophie in Weimar, zoals je het beschrijft moet het fantastisch zijn, maar ik wals liever met mijn blote voeten door het zand.

31 december 1847

Gelukkig Nieuwjaar voor jou. Ik ben hier gelukkig.
Nog geen bericht ontvangen van je vader.

23 januari 1848

Al mijn hoop is vervlogen. Er is een boodschapper van je vader gekomen met verpletterend nieuws. Je vader wil mij niet ontvangen. Hij zendt mij twee ons goud en verder niets.

Mijn brief is verkeerd gevallen. Het feit dat ik onze taal ben verleerd heeft hem ernstig geschokt. Voordat ik mijn moedertaal weer vloeiend spreek, heeft hij geen interesse mij te zien. Hier in dit dorp spreken ze een andere taal. Alleen bij ons eigen volk kan ik de woorden weer leren. Ik ben verloren.

24 januari 1848

Ik had moeten wachten tot er een boodschapper kwam die mijn brief had kunnen vertalen.
Ik ben te enthousiast geweest. Te ongeduldig.

13 april 1848

Vanmiddag tijdens het weven herinnerde ik mij plotseling een liedje dat Nanu altijd zong. Wat was ze lief.

20 april 1848

Ik ga toch proberen mij de taal weer eigen te maken. Door de klanken hier herinner ik mij misschien wel wat.

30 april 1848

Weinig veranderingen hier.

26 mei 1848

Er zijn nu iedere nacht regenbogen rond de maan te zien.

26 juli 1848

Je verwijt me in je brief dat ik je te weinig schrijf. Dacht je dat ik veel te melden had?
Na wat probeersels ben ik nu begonnen aan mijn omslagdoek.

5 oktober 1848

Ik heb Nanu gezien! Oh Kwasi, ik ben zo gelukkig en zo verdrietig. Vannacht toen ik rondliep door het dorp zag ik een schim voor mijn huis. Ik naderde en toen hoorde ik mijn naam: Kwame! En nog eens: Kwame! Ik rende op mijn blote voeten naar haar toe, maar opeens was ze weg. Gelukkig vond ik haar, zittend onder een boom. Ze hilde. Pas toen ze haar tranen had gedroogd mocht ik haar omhelzen. Nanu! Onze eigen Nanu!

Ze praatte honderduit, maar ik kon haar niet verstaan. Dat gaf niet, want ik begreep haar.

Ik zei ook alles wat in me opkwam, zoveel dat ik er bijna in verstrikt raakte. Ben je gekomen om me mee naar huis te nemen?, vroeg ik, maar ik wist het antwoord al. De koning is onverbiddelijk.

Ik legde mijn hoofd op haar schoot en weet je wat ik toen zag? Het patroon op haar omslagdoek is het zelfde als het patroon dat ik aan het weven ben op mijn doek! Ik wilde naar huis rennen om mijn omslagdoek te halen, maar Nanu hield me tegen.

Ze wiegde me zachtjes heen en weer en zo moet ik in slaap gevallen zijn. Toen ik 's ochtends wakker werd, was ze verdwenen. Ik heb overal navraag gedaan, maar niemand heeft haar gezien. De nachtwaker zei dat hij mij wel onder de boom heeft zien zitten, maar alléén.

Het geeft niet, ik weet wat ik weet.

8 november 1848

Tegen beter weten in hoop ik Nanu terug te zien. Ik hou elke nacht mijn ogen en oren wijd open.

Vannacht probeer ik wat te slapen.

2 december 1848

Ik droom steeds vaker over Nanu. Ze bezoekt me in mijn droom en leert me allerlei woorden. 's Morgens weet ik ze allemaal nog. Is het niet wonderbaarlijk? Ik kan al korte zinnen zeggen.

Zo leer ik dan toch nog onze moedertaal!

6 december 1848

In drie dagen tijd vijfenveertig nieuwe woorden geleerd! Waaronder de benamingen voor verschillend keukengerei en zelfs enkele medische termen!

26 december 1848

Vrolijk kerstfeest

1 januari 1849

En een gelukkig Nieuwjaar.

8 januari

Je had vanmiddag de gezichten van de dorpsbewoners moeten zien! Ik heb iedereen op straat uitsluitend in mijn moedertaal aangesproken. Ze wisten niet wat ze hoorden! Het was een wonder! Zodra er een boodschapper komt, geef ik een brief mee voor je vader.

20 januari 1849

Er komen steeds meer vluchtelingen uit de stad. Ze zijn gruwelijk verminkt. Je vader is een offensief begonnen tegen alle westerse invloeden. Iedere buitenlander wordt aangevallen. Niemand van buiten de stad is nog welkom.

Welke hoop is er nu nog over?

22 februari 1849

Vandaag bereikte mij het bericht dat één van mijn jongere broers tot koning benoemd zal worden.

Ik heb gehuild onder de boom en om Nanu geroepen.

3 maart 1849

Kom hierheen. Al was het alleen om mij te redden.

18 maart 1849

Ik weef aan mijn doek, verder niets.

26 maart 1849

Wat als mijn doek af is?

17 juni 1849

In Holland heeft men ons getolereerd. Dat is onvergeeflijk. Als je iemand niet van harte kan omarmen, heb dan de moed hem te verstoten.

17 juli 1849

Kwasi, ik heb je nodig. Ik raak door de reserves van onze vriendschap heen.

1 januari 1850

Mijn derde jaarwisseling hier.

20 februari 1850

Mijn doek is af.

21 februari 1850

Ik heb diep nagedacht of ik terug zal keren naar Holland.

Er rest mij hier niets meer. Je vader zal mij nooit ontvangen.

Maar wat moet ik in Holland? Dit is mijn land.

Dan loop ik liever de nacht in.

Donker

4.2 Einde

Kwasi: Toen Kwame in zijn woning werd gevonden droeg hij alleen zijn zelfgeweven omslagdoek.
Hij was al een jaar niet meer zichzelf geweest, zeiden de dorpsbewoners. Hij weefde in zijn woning of zat onder de boom te brabbelen.
Het jachtgeweer, waarmee hij zich door het hoofd heeft geschoten, had hij van wat Hollanders gekregen.
Kwame is dood. De boom is gevallen.

Als het zo is dat de ene geliefde de andere zichtbaar maakt, dan hielden wij van elkaar. Kwame, ik werd alleen zichtbaar door jou.

Einde.